

Daniel N. Stern 1934-2012

PUBLISERT 5. januar 2013

Daniel Stern døde i Genève den 12. november, etter en lang kamp mot sykdom. Han var en av de mest betydningsfulle utviklingspsykologene i vår tid, selv om hans utgangspunkt var medisin og psykoanalyse. Som spedbarnsforsker var han fremragende. Den helt spesielle statusen han har fått, er forankret i en unik evne til å integrere klinisk og psykoterapeutisk tenkning med utviklingspsykologi og spedbarnsforskning. Med sitt fenomennære utgangspunkt har han bidratt til å revolusjonere vår forståelse av spedbarn og psykoterapi. De hovedbegrepene han introduserte er i dag internasjonalt kjente, og benyttes bade i forskning, undervisning og klinisk arbeid verden over.

Her i Norge har han inspirert mange, og hans arbeider har kommet til å prege både utviklingspsykologi, psykoanalyse og psykoterapi, barne- og ungdomsterapi, familieterapi og ikke minst tidlig intervensjon og spedbarnsterapi. Hans perspektiver har fått sin selvfølgelige plass i undervisning og publikasjoner innenfor alle disse fagområdene. I første rekke er det boken hans fra 1985, *The interpersonal world of the infant*, som er blitt en klassiker og oversatt til 15 språk, også til norsk. En annen sentral bok fra hans omfattende forfatterskap, *The present moment in psychotherapy and everyday life* fra 2004 (også oversatt til norsk), tar for seg en endringsforståelse som har vært lite påaktet, nemlig betydningen av de implisitte hendelsene fra øyeblikk til øyeblikk i møtet mellom pasient og terapeut. Med hans formuleringer kom betydningen av mikroprosesser og nærvær inn i terapirommet på en ny måte.

Hva skyldes så den store populariteten Daniel Sterns arbeider har fått, perspektiver som har endret vår forståelse av utviklingsprosesser? Jeg tror noe av svaret ligger i evnen til å kombinere ulike metodiske tilnærminger og til å krysse teoretiske skillelinjer, men også hans originalitet, personlige engasjement og intuisjon. Vi har hatt gleden av å ha ham som foreleser gjentatte ganger her i Norge, og jeg tror hver og en som har møtt ham sitter igjen med et personlig inntrykk. I 2007 holdt han sammen med Jerome Bruner

åpningsforedraget på Psykologkongressen, og samlet over 650 psykologer. Året før, da han var gjesteforeleser på Psykologisk institutt i Oslo, var nesten 400 til stede i auditoriet. Disse tallene sier noe om hans store popularitet. Hans evne til tilstedeværelse med et stort publikum var slående, likeså hans nærvær i møte med den enkelte.

Vi som hadde gleden av å bli personlig kjent med Dan, gjenkjenner den inspirerende og fascinerende fagpersonen han var, men også en uhøytidelig og leken person som det var godt å være sammen med. Mitt første møte med ham var gjennom lesning av *The first relationship* (1977). Dette var i begynnelsen av 80-årene da jeg selv var i startpunktet som spedbarnsforsker. Denne boken var annerledes enn annen litteratur, fordi de små «vinduene» inn til spedbarnet kontinuerlig var forankret i empiri. Fenomennære beskrivelser ble underbygget av forskning på en fascinerende og meningsfull måte, som også var klinisk relevant. Mitt andre møte skjedde i 1983 på en internasjonal spedbarnskongress, hvor han gjennom sitt foredrag om affektinntoning («The role and nature of empathy in the mother-infant interaction»), viste seg å være en fengslende foreleser. Med forankring i forskningsdata viste han betydningen av den spontane, kroppslige og affective siden av samspillet. Noe som umiddelbart også ga meg assosiasjoner til samspillet mellom pasient og terapeut.

Både hans første bok og foredraget i 1983 ble for meg åpningen inn til de to mest sentrale temaene i Daniel Sterns forfatterskap; kunnskapen om spedbarnets relasjonelle verden og de kliniske implikasjonene dette har når det gjelder å forstå viktige sider ved den terapeutiske relasjonen. Siden disse første møtene har Dan vært en stadig berikende del av min faglige og personlige verden. Å ta farvel fyller meg både med inderlig takknemlighet og stor sorg.

Bjørg Røed Hansen

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 50, nummer 1, 2013, side 77